

Netball

aneb Ženský basketbal

Rok 1891 postavil před Jamese Naismithe zvláštní výzvu. Třicetiletý Kanadán, který se přistěhoval do Spojených států, byl tehdy na Škole pro křesťanské pracující (předchůdkyně YMCA) ve Springfieldu v Massachusetts požádán, aby vymyslel hru, která by v tělocvičně zabavila smělé mladé muže. Přestože výsledkem jeho snah byl basketbal, svůj zrod od té chvíle odvozuje také další sport – netball. Sport, který hrají převážně ženy a který zakotvil téměř ve všech anglicky mluvících zemích. Jinde byste ho hledali jen marně. Leč, dnes se mu odhadem věnuje na 7 milionů žen v 65 zemích světa.

INFORMACE

- Stránky mezinárodní netballové federace – International Federation of Netball Associations (IFNA). Historický přehled, podrobná pravidla atd. www.netball.org
- Oficiální stránky australského netballu www.netball.asn.au
- Anglické oficiální stránky www.England-netball.co.uk
- Novozélandský web www.netballnz.co.nz

FOTO: ARCHIV

Sport zrozený z chyby

Dva dny po prvních basketbalových krůčcích springfielských mladíků se do sportu vložily i dívky. O čtyři roky později se o něm doslechla sportovní učitelka z New Orleansu Clara Baerová a napsala si Naismithovi o pravidla. Ten nelenil a poslal jí vysvětlení i s plánkem hřiště, kam rukou načrtl čáry, aby vysvětlil, kde se má bránit a kde zase útočit. Leč světenkyně Baerové si pravý basketbal nezahrály. Učitelka totiž omylem vymyslela úplně jiný sport. Z plánu usoudila, že čáry nakreslené na hřišti znamenají zóny, které nesmějí hráči opustit.

Zakázané zóny se v roce 1899 dokonce dostaly do pravidel ženského basketbalu. Ten mužský si mezitím osvojil pravidlo o trojitém driblingu. Ženy si ale stále hrály po svém a zvláště v Anglii, kam se hra rychle rozšířila, šlo driblování stranou. Nakonec jej přestaly používat úplně. Tehdy se hrálo

buď devět na devět, nebo pět na pět. Z Anglie se začala košíková pro ženy rychle šířit po celém britském impériu. Ženský basketbal přestal být basketbalem a stal se netballem. Tento název ale přišel až později kvůli rozlišení, když ženy začaly hrát i normální basketbal a netball začal naopak trochu zajímat i muže.

Co hráčka, to jiná pozice

Netball je rychlá týmová hra založená na běhání, skákání, házení a chytání. Tým může mít až 12 hráček, ale v danou chvíli na hřišti vždy jen sedm. Cílem hry je vstřelit co nejvíce košů z oblasti zvané gólový kruh. To však mohou jen dvě hráčky, jejichž pozice v týmu se nazývají: „goal attack“ (gólový útočník) a „goal shooter“ (gólový střelec). Své pozice mají i zbylé hráčky a je přesně určeno, do kterých třetin (na něž je hřiště rozdělené), smějí a kam ne. V soutěžních zápasech musí dokonce zkratku své pozi-

ce nosit viditelně na dresu (goal shooter – GS, center – C atd.).

Koš se podobá basketbalovému jak svým umístěním na hřišti tak i podobou. Jen s jednou odlišností, není tu odrazová deska. Netballový míč je lehčí a měkčí než ten basketbalový. Rozměry hřiště jsou sto stop (30,5 m) na padesát (15 m). Hraje se 4x15 minut.

Pokud držíte míč, nesmíte s ním udělat víc než jeden krok. Takže jediná možnost je přihrávka. Netball je založen především na útoku, a proto jsou také oslabeny defenzivní prvky hry. Zakázán je kontakt a hráčky dokonce musí stát od soupeřky tři stopy (asi 90 cm).

Favoritky jsou z Austrálie

Snaha o sjednocení pravidel vyústila v roce 1960 k založení mezinárodní federace (IFNA), o tři roky později se v anglickém Eastbourne hrálo první mistrovství světa. To je na pořadu každé čtyři roky.

Velkými favoritkami posledních desetiletí jsou Australanky a Novozélandanky. Reprezentantky Austrálie vyhrály šampionát už osmkrát. Aby ne, když je to tamní nejpobulárnější ženský týmový sport. Jenže na posledním mistrovství, které se hrálo v roce 2003 na Jamajce, se rivalům z Nového Zélandu podařilo konečně jejich kralování zastavit. Ve finále přehrály Australanky 49:47.

Přestože se objevují i mužské týmy a občas se hraje i smíšená hra (na ní je založen podobný korfbal, viz IN č. 29/2002), netball bude ještě dlouho patřit především ženám. A to od velmocí přes Kajmanské ostrovy, Botswanu až po ostrůvek Tonga či ještě menší Niue. Ostatně si ho přece vymyslely, i když omylem. ●

ADÉLA POLÁKOVÁ